

Podzimní žeň – Kázání Joela Rumla [2]

Překlenout samotu – Rozhovor se sborovou sestrou [4]

Z historie vinohradského sboru XX [5]

Výlet na Křivoklát [7]

Sborové hory v Janských Lázních – Informace a předběžná přihláška [9]

Klasicismus, zpěv obce a avantgarda v církvi – O církevní hudbě III [11]

S Lýdiemi v Srbsku – Ekumenické setkání žen [13]

Odrůdy révy vinné – Povídání o víně II [15]

Podzimní žeň

Kázání synodního seniora bratra Joela Rumla

Mt 9,35-38: Ježíš obcházel všechna města i vesnice, učil v jejich synagógách, kázal evangelium království a uzdravoval každou nemoc a každou chorobu. Když viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře. Tehdy řekl svým učedníkům: „Žeň je velká, dělníků málo.“ Proste proto Pána žně, at' vyšle dělníky na svou žeň!“

Tato slova se jeví jako vhodná k vysílání pracovníků do zvěstování evangelia. Byla vyvolána Ježíšovou lítostí nad stavem lidí, kteří se kolem něho sešli. Proto lze začít tím, že nejde jen o zvěstování evangelia, jde i jeho dopad, kterým je z pole lidstva u(od,s)klížena nazrálá potřeba pomoci. Uzára nouze lidí, je třeba odklízet, uklízet pole. Proto se soustředím na to, co souvisí s pohledem na zástupy, skleslé jako ovce bez pastýře.

Připadá mi, že to, co Ježíš zažil při pohledu na zástupy, není dnes zase tak zcela neznámý stav. Náš svět je plný jak trápení, tak i pokusů pomáhat. Plný je náš svět ovšem i zkušeností, že mnohé pokusy utrpení spíše rozmnoží než odklidí. Většinou platí, že kdo se předem prohlašuje spasitelem, ten jím není. Také platí, že jako jsme naletěli jednomu, naletíme i druhým. Trochu v duchu slova G. K. Chestertona: „Od té doby, co člověk přestal věřit v Boha, je ochoten uvěřit v kdejakou pitomost.“ Není to tak dlouho, co skončila zase jedna válka. Jejím cílem bylo osvobodit týraný národ od diktátora. Jeho vláda opravdu skončila. Nastala éra nová, jedni ji vítají, jiní odmítají; jak jinak. Televizní stanice vysílaly obrázky z té země a my jsme se mohli skrze kameru dívat do očí lidí, kteří tvořili zástupy někde daleko. Lidé tam stáli na začátku cesty, jejíž konec je stále zahalen těžkými mračny. My televizní diváci se

smíme dívat do tváří mlčících lidí, které hovořily víc než davy, vyhrožující svou anonymní masovostí a zmateně vykřikující své požadavky. I při tom televizí zprostředkovaném pohledu do očí mlčících a čekajících lidí snad mnozí cítili – víc než co jiného – lítost nad nimi. Asi proto, že oni záviseli pohledem, nediktovali a neurčovali, jen dávali najevo, jak nás ve své bezradnosti potřebují a jak nás volají.

V takové chvíli pohledu do očí lidí jde stranou otázka, zdali lidé jsou najedení, v čem žijí, co mají doma, jaká jsou jejich manželství, zaměstnání a rodiny. Někdy lidé nijak viditelně ani nestrádají. Jsou oblečení, vcelku upravení, vnějšně nijak nevybočují z normálu. Ale hovoří oči a tváře. Stačí se dívat a hodně se dozvíte. Ježíš jednal, jak jednal, lidé za ním přicházeli, oni ho dokonce i následovali, a vždycky se seběhli. Někdy volali, někdy mlčeli. On se pohyboval mezi nimi, aby se dozvěděl. Viděl různá sdělení. Smutek, prázdnotu, únavu, trápení, nudu, posměch, ironii, lhostejnost. Obracely se k němu pohledy lidí, kteří si nevěděli rady s tím, jak jejich život vypadal, do čeho se dostal, jakou mozaiku tvořil.

Evangelista zachycuje, že Ježíšem pohnulo to, co viděl – není řečeno, co všechno viděl, dá se jen usoudit, že jím hnula jejich potřebnost. Nejen chudoba nebo bezradnost, trápení, neléčené nemoci, nemožnost pomoci si sami, odkázanost na poměry a vyčkávání na to, co bude. Byla to bezradnost, která měla svou příčinu. Jsou tam užita řecká slovesa, která blíže popisují jejich stav. Nový ekumenický překlad uvádí, že lidé v zástupu byli vysílení a skleslí. Více říká to, že lidé byli zchřadlí a poničení (verschmachtet und zerstört-zpustošen), jak to překládá Luther. A podle moderního anglického překladu Ježíšovi bylo líto lidu, jenž byl ztýrán (harassed-zharašen) a bezmocný (helpless).

Lidé se do té situace nedostali jaksi nějak nahodile, tak nějak neurčitě. Oni se stali obětí něčeho, co je vykořenilo, znejistělo, zbavilo zázemí a pokoje. Kdosi je obelstil, zavedl, podvedl; přesně tak, jak to znají dějiny našeho světa na všech rovnoběžkách. Tady nejde předně o devastaci domovů, měst a obcí. Jde o devastaci ducha, vnitřní bezradnost a nejistotu. Jako když národ přijde o komunismus, o styl, který leccos v životě považuje za bezplatné, samozřejmé a náročné, aniž by se člověk přičinil. Člověk přijde o něco, v co doufal, v čem viděl dobrou cestu k jednoduchému a rajskému životu; cestu k ráji na zemi. Ono to nevyšlo, protože lidé byli obelháni; třeba iluzí, že tento svět, takový jaký je, může být rájem, spravedlivým a rovnoprávným prostředím. Takové obelhání se stane jednou, dvakrát, třikrát, až vše dojde do stavu, kdy už nikdo nevěří nikomu a ničemu a do očí se usadí cynismus, lhostejnost, a s nimi nenápadně přijde bezradnost, nejistota, úzkost, strach. Nežijeme v příliš jiné situaci. Ježíš před tím neutekl. Promluvil stručně.

Ve svém slově zdůraznil, proč jste nutní právě vy, kdo čtete tyto řádky, vyznáváte Krista a patříte do sborového společenství. Proč jsou potřeba ti, kdo žijí v jeho síle a následování. Proč je potřebný jeho věrný lid tady stejně jako jinde. Ježíš podporuje řešení hluboké, zásadní a krizové bezradnosti lidí. Kdy je třeba léčit nikoliv nevzdělanost, nemocnost, sociální nouzi, nýbrž kdy je nutné odklízet dozrálý nános sebeznehodnocení a bezradné neutěšenosti. Náš svět není ráj, proto stále bude kde a co sklízet, proto tady bude pořád třeba Kristových učedníků a následovníků. Stále tu zůstanou, oproti tomu všemu, co pomíjí. Proste Pána žně, ať vyšle dělníky!, zní jeho příkaz. Modlete se za to, aby vysílené a lítost budící zástupy lidí světa měl kdo nejen politovat, ale i zbavit tíže prázdnoty.

Modlete se za to a vyjděte mezi lid a neza-hrnujte je učením, suchými informacemi, “o” Ježíši, “o” spasení, “o” Bohu. Zahrňte je působením pokoje, spásy, lásky a naděje, které přece ve vás přebývají, protože jste je jednoduše už přijali, protože je máte. Vy máte dary Boží pro potřebné.

Nejde o úděl bezpečný a rovnou radostný, to ukázal osud samotného Ježíše. Je to však jediný způsob, který otevře cestu dál pro tápající. Aby do takového úkolu dělník vyrazil, musí k tomu být přemožen Šéfem žně, Šéfem všeho. Ten jediný přetváří lítost nad zástupy v účinnou pomoc, nasazení. Nebude-li přemáhání ze strany Pána žně, vše se velice zvrhne v dnes běžnou podívanou – netečné sledování toho, jaké je utrpení druhých a pochvalování si toho, že se máme lépe.

Upozorním už jen na poslední věc – Ježíš neléčí zástupy tak, že by nad nimi máchl rukou a oni by byli davově uzdravení, ani takový davový křest neuznával. Pěkně se ve všem jde od jednoho k druhému, od domu k domu. Jednotlivec, dům, kterým je tvořen lidmi jedné krve a jednoho těla, se poté má vyjádřit. Zdali přijme, nebo odmítne. Přijme-li, pak odklizení jeho bezradnosti smí začít. Aby se tak sám stal rolí novou, připravenou pro novou setbu, novou nadějí a vzrůst nové pšenice, kterou nebude třeba vyházet a likvidovat.

Sklizeň začala, hned jak Ježíšovi učedníci vyšli; a už nikdy nepřestane. Jednoduše proto, že mezi lidmi a v lidech nemá stále znovu uzrávat beznadě a smrt! Má zrát naděje a život! Proto, lide Kristův, ať jsi kde jsi, vyjdi a žni, vyhazuj plevel z lidských duší! Ukazuj na zrno dobré, které musí dostat šanci na uklizeném a vyčištěném poli, aby prázdne oči a bytost byly naplněny darem plnosti! Nikdo to za tebe neudělá!

Amen.

Překlenout samotu

Rozhovor s novou sborovou sestrou Jarmilou Raisovou

Přestože jsi, Jarmilo, členkou našeho sboru a novou sborovou sestrou teprve od září, začínáme si všimnat, že jsi se svým milým úsměvem často tam, kde je potřeba přiložit ruku k dílu. Mnozí členové sboru tě však zatím vůbec neznají. Můžeš se krátce představit?

Narodila jsem v Praze a dosud jsem nikde jinde nežila. Nyní bydlím v Záběhlicích, odkud to je na faru půl hodiny cesty čistého času. Jsem vdaná a mám dvě děti – kluky, Tomáš nedávno oslavil své 16. narozeniny a mladšímu Jakubovi jsou 4 roky. Manžel pracuje jako počítačový operátor – grafik. Před narozením Kubíka jsem pracovala v bance jako správce účtů. Během mateřské jsem chodila na kurzy angličtiny do YWCY, kde jsem se později začala aktivněji podílet na činnosti tohoto sdružení. Když nastal čas hledání zaměstnání, zcela jistě jsem věděla, co dělat nechci. Modlila jsem se k Bohu, aby mi pomohl najít takovou práci, kde bych byla prospěšná. A tak jsem se stala vinohradskou sborovou sestrou.

Jaké jsi měla představy o práci sborové sestry a jak nyní vidíš realitu?

Když jsem to řekla jedné své známé, ptala se, jestli budu zpívat ve sboru. Já sama jsem si dříve myslela, že sborová sestra sedí při bohoslužbě někde vzadu u literatury, má možná na starosti sbírku, jeden dva dny je v kanceláři, kde čeká, jestli někdo přijde zaplatit salár, a to je vše. Nyní mám představu jasnější. Je to práce velmi rozmanitá a zajímavá, od pradelny až po účetní. Každý den spoustu drobných úkonů, které je nezbytné udělat. Musím se ještě hodně učit a nebráním se radám starších a mladších sester i bratrů. Každopádně mám z této činnosti radost a je mi potěšením být mezi tak milými a hodnými lidmi, kteří jsou ve zdejším sboru. Myslím,

že bych měla mít přehled o tom, kdo potřebuje pomoci, navštívit a povzbudit. Je zapotřebí úzké spolupráce s křesťanskou službou, ale i s jinými členy sboru, kteří o někom potřebném vědí.

Jarmila Raisová

Vím, že tvoje cesta do vinohradského sboru a vůbec do naší církve nebyla úplně jednoduchá. Vždycky je vlastně zázrak, když Pán Bůh někoho osloví a najde, ať už ten člověk vyrostl v křesťanské rodině, nebo ne. Jak to bylo u tebe?

Mě vychovávala babička evangelička a děda komunista. Každý večer se se mnou babička modlila, tím jsem si vytvořila osobní vztah k Bohu. Ale jinak jsme nikam do sboru nechodily, ani jsme o víře nemluvíly a Bibli jsme si nečetly. Pokud si vzpomínám, jednou za čas přišla babičku navštívit nějaká moc milá věřící paní (možná to byla sborová sestra) a povídaly si spolu. (Až v posledních letech života si babička denně četla Bibli a působila vyrovnaným dojmem). Když jsem přišla do

puberty, Boha jsem opustila a myslela si, že si najdu sama lepší cestu. Následující roky byly pro mě velkým hledáním a tápáním. Zajímalo mě, co nabízejí různá jiná náboženství. Až jednou mě kamarádka pozvala na bohoslužbu k Salvátorovi, kde kázal Svatopluk Karásek. Teprve tam jsem si uvědomila, kde mám své kořeny a která cesta je pro mě ta pravá, a ve 33 letech jsem se nechala pokřtít.

To je zajímavé povídání. Často si říkám, že člověk ani neví, jak moc pro něj v životě znamenaly modlitby druhých. Možná babička či ta "sborová sestra" se víc modlily, než mluvily a to často umějí právě někteří staří a moudří lidé. V náplni tvé práce se návštěvy starších lidí rozhodně objeví. Říkala jsi, že se na ně těšíš...

Na návštěvy se opravdu dost těším, doufám, že brzy vykonám první a poté budou následovat další. Trému ale mám velkou.

Starší lidé mají hodně zkušeností, vědomostí a zážitků, které můžou říci mladším. V YW-CE (křesťanské sdružení mladých žen), kde jsem působila a dle svých časových možností působím i nyní, je starších žen dost. Byly jsme společně na několika výletech a bylo to velmi povzbuzující. Na mateřské jsem se zvláště ze začátku cítila velmi osaměle a uvědomila jsem si, že lidé v důchodu na tom mohou být stejně - mezi lidmi, a přece sami. Moje idea je snažit se tu samotu překlenout, postavit "most" mezi nimi. Hodně maminek a malých dětí nemá žádnou babičku a některé babičky třeba zase nemají dceru nebo vnoučky. Nebo je mají, ale může váznout komunikace. Myslím, že společná setkání by mohla být oboustranně prospěšná a příjemná. Myšlenka "stavby mostu" se mi svou symbolikou velmi líbí, v širším zaměření může značit i mosty mezi různými církvemi a to je dost aktuální....

Ptala se Jana Šarounová

Z historie vinohradského sboru XX

Pokračování z čísla 45

Počátkem roku 1925 projednával sbor návrh účelnějšího řízení stavebních prací v církvi, který chtěl předložit konventu. Během února byl schválen rozpočet na rok 1925 a zároveň staršovstvo schválilo sborové účty a hospodaření za rok 1924. Ke konci února bylo rozhodnuto pravidelně obměňovat polovinu staršovstva. Vylosována polovina starších, jejichž místo bude k volbě, a zvolena volební komise. 15.3. bylo toto rozhodnutí změněno sborovým zastupitelstvem a usneseno zatím polovinu staršovstva neobnovovat. 24.3. byl projednáván návrh synodního výboru na zřízení společné církevní pokladny. Tento návrh byl staršovstvem zásadně podpořen. Staršovstvo doporučilo obstarat si v této věci informace

ze Skotska, kde takovou pokladnu již mají. Bylo navrženo, aby duchovní pobíral z této pokladny 1 000 Kč měsíčně a zbylou část platu dostával od sboru. 21.-25. dubna byla projednávána práce ve Vršovicích. Všechny žádosti o propůjčení školních místností byly zamítány, až po osobní intervenci bratra faráře bylo městskou radou povoleno užívání jedné místnosti jednou týdně. Bylo rozhodnuto, že práce ve Vršovicích bude zahájena 26.4. v kině „Vzlet“ a pak pravidelně vždy ve čtvrtek večer v budově školy v Hálkově ulici. Ze sboru bude zapůjčeno harmonium a budou rozmnoženy písně. Konání biblických hodin svěřeno bratru Kubátovi. V tomto roce se ke konfirmačním cvičení

Na záříjové schůzi zahájilo staršovstvo přípravu sborového věstníku. Vzalo také na vědomí rezignaci sborového katechety bratra Kučery, který bude na rok v cizině. Vyučování náboženství je ochoten konat bakalář Jehlička. Z tohoto důvodu byl zvolen vikářem s povinností vyučovat náboženství. V září byly ve Vršovicích zahájeny biblické hodiny i večery pro přistoupivší. 8.11. byli na bohoslužbách přijímáni do sboru přistoupivší členové v počtu 140. Na podzim roku 1925 projednávalo sborové zastupitelstvo zprávy o činnosti důvěrníků při návštěvách. V prostorách modlitebny se konal církevní synod. V návaznosti na synod se v listopadu projednávala některá jeho usnesení a bylo rozhodnuto jednat se salvátorským sborem o rozhraničení obou sborů. Dále bylo usneseno, že se bude jednat o kázní ve sboru a důležitá ustanovení kázně budou otištěna ve sborovém věstníku a probírána na biblických hodinách.

Počátkem roku 1926 byl sestaven a schválen rozpočet. Schváleny byly rovněž účty a hospodaření za rok 1925. Dále se projednávalo rozhraničení sboru — staršovstvo trvá na usnesení z roku 1920, dle něhož se od 1.1.1921 stal každý členem sboru podle svého bydliště. 20.5. zemřel pokladník sboru bratr Auerwek, za pokladníka pak zvolen bratr Kutěj. Na červnovém zasedání staršovstvo projednávalo další zajištění katecheze. Usneslo se, že bude

podán dotaz na synodní radu, zda nemá v evidenci uchazeče o tuto funkci. Dále se staršovstvo rozhodlo užívat pro evidenci sborových členů jednotného kartotéčního systému a zavést kartotéku, projednávala se také možnost zavedení telefonu do sboru. Po prázdninách převzal místo katechety bratr Bártek, který zahájil práci od 1.9.1926. Bylo rozhodnuto, že 24. října se bude konat den mládeže. 17.10 se konalo sborové shromáždění (144 členů), kde byla provedena doplňující volba 5 členů do sborového zastupitelstva. Ve sboru se dále projednával návrh na zařazení náboženských přednášek do rozhlasového vysílání a tento podnět byl podán synodu. Také se na návrh bratra Lukla projednávalo zavedení samostatných kalíšků pro vysluhování Večeře Páně se závěrem, že o tom rozhodne sborové shromáždění. Toto rozhodnutí bylo změněno tak, že na sborovém shromáždění se povede jen informační rozhovor o této změně, aby staršovstvo znalo stanovisko účastníků bohoslužeb. 14.11. byli přijati do sboru noví členové. Kurátor Kadlec se dožil 70 let, sbor mu k této příležitosti kolektivně blahopřál. Na sborovém shromáždění, konaném 12.12., se nakonec přece jen hlasovalo o zavedení kalíšků (pro 40, společný kalich 21, obojí 44).

*Podle zápisů br. M. Chadima
zpracoval mch*

Podzimní výlet na Křivoklát

Deště jsme se nezalekli a nakonec jsme byli rádi

V sobotu 16. října jsme v počtu 17 účastníků podnikli sborový výlet na jeden z nejstarších českých hradů – do samé hloubi křivoklátských hvozďů. Až do podhradí nás dovezl motoráček z Berouna, kam jsme se dostali zase pantografem ze smíchovského nádraží.

Počasí bylo zamračené, občas sprchlo, ale vcelku panovala bezvětří a teplota vzduchu se jevila až překvapivě vlídná. O to více jsme byli připraveni při výkladu průvodkyně v přízemních prostorech hra-

du: v mučírně, vězení a hladomorně. Dokonce se nám zželelo i šarlatána Edwarda Kellyho, který po hromádce nezdařených pokusů o útěk si nakonec sám ukrátil

život. Více nás však zajímal osud biskupa Jednoty bratrské Jana Augusty, který zde pobýval 16 let jako prominentní vězeň habsburského krále Ferdinanda. Ten jej tímto trestal za špatný vliv na české stavy, jež se zdráhaly pomoci jeho bratru císaři Karlu V. v boji proti německým evangelickým knížatům. Dochovaná olejomalba Alfréda Seiferta připomíná návštěvu Filipiny Welserové – nechtěné, neurozené, leč ušlechtilé snachy Ferdinandovy – u Jana Augusty na Křivoklátě, která se zasloužila o zmírnění vězeňského strádání bratrského vůdce. Jeho pobyt v místním žaláři nesl známky těžkého utrpení, ale toto strádání nezástalo neplodné. Augusta za ta léta nuceného pobytu na Křivoklátě složil přes 20 tisíc veršů. Ostatně i v dnešním Evangelickém zpěvníku máme celou řadu jeho písní. Mnohé z nich rádi zpíváme, aniž bychom si možná byli vědomi, že pocházejí právě od něho.

Do Roztok jsme chvíli putovali i po naučné stezce. Malé hlodavce a velké létavce jsme však spatřili jen na informačních tabulích.

pozdější trestanci zde pobýval Václav IV., známý též jako náruživý lovec. Právě o této nejslavnější éře v dějinách hradu vypovídá první část Jiráskovy trilogie *Mezi proudy*. Do této doby spadá i čas líbánek, který zde strávil jeho otec Karel IV. se svou

první ženou Blankou z Valois a romantické pověsti vázící se k této jejich životní etapě. Z prohlídky hradu nás víc než žalář upoutala hradní kaple s oltářem z r. 1490. Mimořádným dojmem na návštěvníka hradu působí obzvláště královský sál, druhý největší gotický prostor po Vladislavském sále. Nemluvě o útulné fürstenberské knihovně, která na místě čítá cca 20 tisíc svazků. Děti z naší skupiny zaujala kolekce starých sání, od těch nejhonosnějších až po ty nejjednodušší. Areál však stojí za vidění nejen zevnitř, ale i zvenku. Snad nejhezčí pohled na Křivoklát se nabízí ze sousedního svahu, kde se nachází pomník Karla Egona II. z Fürstenbergu. Hrad získává své kouzlo také díky nápadně hustým lesům (a v tuto dobu nápadně zbarveným) pnou-

cích se po okolních kopcích. Proto jsme se po osvěžení v místním hotelu vydali alespoň na kratší procházku lesy do sousedních Roztok, kde jsme pak nastoupili na zpáteční vlak. Vraceli jsme se povzbuzení ze společných rozhovorů i společných dojmů – navzdory tomu, že Slunce nám tentokrát zůstalo skryto. A zároveň jsme se těšili na den Slunce (Sonntag, Sunday), den Páně, který měl další den nastat. Snad jsme i víc porozuměli touze vyjádřené v jedné Augustově písni, když píše o sboru, církvi a bohoslužbě: „*Já po tom toužím, můj jediný Bože, i žalostím a mám nad tím hoře, když jsem od těch věcí vzdálen. Ó blaze všem, kdo je již teď mají, blaze je těm, kdo jich užívají vděčně, děkující srdečně.*“

Martin T. Zikmund

□ **Jánské Lázně 2005, informace a předběžná přihláška**

■ Ubytování je ve dvoulůžkových (a několika třílůžkových) pokojích (většinou s koupelnou a WC, některé pokoje mají přistýlky, k dispozici jsou 3 dětské postýlky). Místa je dost, přesto pokud by se nedostávalo, je možné ještě dát na některé pokoje molitany (kdo by chtěl být ve čtyřech v pokoji se třemi postelemi, je to možné – hlavně pro ty z nás, kdož mají menší a „skladnější“ děti).

■ Stravování v základní ceně je plná penze, ale je možné se na místě domluvit podle potřeby (začíná se večerí 15.1. a končí obědem 21.1.).

■ Při obsazování jednotlivých pokojů se budeme snažit vycházet z Vašich přání, a proto bychom rádi požádali ty z Vás, kteří pojedou sami nebo naopak ve větším počtu, aby věnovali pozornost té části dotazníku, kde je možné uvést, s kým si přejete být ubytováni.

■ Cena za pobyt je 300,- Kč za dospělou osobu a 220,- Kč za dítě na řádném lůžku (3 – 12 let) a je nutné ji uhradit na místě spolu s pobytovou daní, která se vztahuje pouze

na dospělé osoby mladší 70 let a činí 15 Kč na osobu a den (dítě mladší 3 let a dítě na přistýlce platí 40 Kč za noc a 100 Kč za stravu, pokud ji čerpá). Ceny ještě nejsou zcela potvrzeny, ale nejvyšší možná odchylka je zhruba 10%.

■ Autobus zatím není zajištěn, prosím ty, kdo vědí, že nepojedou vlastním autem, aby napsali na předběžnou přihlášku, zda o dopravu autobusem mají zájem. Podle počtu osob bychom pak zajistili buď autobus, nebo alespoň nějaký hromadný nákup místenek. Tuto informaci podáme do konce listopadu. Realizace dopravy je závislá na naplněnosti autokaru.

Prosíme, abyste v případě zájmu o pobyt v Janských Lázních vyplnili anketní lístek (předběžnou přihlášku) a odevzdali ji sborové sestře v co nejkratší době.

Anketní lístky jsou vloženy do tohoto čísla Hroznu, k dispozici jsou rovněž ve sborové kanceláři.

□ Augustinus Redivivus

Dne 30. září se konalo ve sboru Bratrské jednoty baptistů na náměstí Jiřího z Poděbrad shromáždění naší místní Kostnické jednoty. Tentokrát bylo věnováno Aureliu Augustinovi (1650 let od jeho narození) a jeho nejrozsáhlejšímu spisu O obci Boží. Tento původně pohanský rétor a stoupenec manicheismu, později křesťanský teolog a biskup, žil v časech, které se nápadně podobají těm našim (o analogiích mezi tehdejší Rímem a dnešními Spojenými státy píše zajímavě Erazim Kohák ve své knize Člověk, dobro a zlo). Tehdy se hroutila západořímská civilizace, bez níž si mnozí nedokázali další život společnosti vůbec představit. Byla do doba zpochybnění všech samozřejmostí. V roce 410 Gótové v čele s Alarichem vyplnili Řím. Za vlastního viníka této katastrofy považovala pohanská část obyvatelstva křesťanství, jež prý na sebe váže jen neštěstí. Právě to byl podnět, který přiměl Augustina chopit se pera. Vyvrací pomluvy, rozepisuje se o vnitřních důvodech úpadku, o dějinách Říma, o mravní zkáze, která zachvátila Řím po jeho vítězství nad Kartágem, o řeckém a římském pohanství, židovství a hlavně o křesťanství, jehož zvěst dokládá a předkládá jako univerzální cestu spásy. Rozlišuje mezi obcí Boží a obcí pozemskou, které však neztotožňuje s církví a říší, jak si to zjednodušil středověk. Příslušníci obce Boží jsou ti, v nichž vládne láska k Bohu (AMOR DEI), a příslušníci obce pozemské jsou ovládnáni láskou k sobě (AMOR SUI). Obec Boží není zároveň závislá na žádné konkrétní civilizaci, neboť tu existuje od samého počátku dějin spásy. Tímto tvrzením umožnil Augustin své generaci i těm pozdějším, aby se vyrovnaly s pádem technicky, obchodně, kulturně i filozoficky vyspělého Říma a začaly ve víře budovat na starých troskách pracně a trpělivě novou stavbu. Byl jsem potěšen, jak velký zájem vyvolalo toto téma mezi účastníky shromáždění (cca 40 lidí). Bylo to zároveň jediné setkání Kostnické jednoty v Praze, které jsem zažil, kde převažovala mladá generace.

Martin T. Zikmund

□ Listopadový výlet do okolí Karlštejna

Pojďte s námi na další výlet! Pojedeme do okolí Karlštejna. **Sraz bude v sobotu 20.11. v 8.45 na Smíchovském nádraží u pokladen.** Jelikož se blíží advent, nenavštívíme hrad, ale muzeum betlémů. Jídlo a pití raději s sebou. Projdeme se po krásném okolí. Bližší informace: sborová sestra Jarmila Raisová.

□ Z jednání staršovstva

Staršovstvo na své pravidelné schůzi 14.10.2004 mimo jiné:

- přijalo do sboru sestru Hanu Marii Trnkovou;

- schválilo hosta a téma rodinné neděle 14.11. — Miladu Kadŕrkovou o životě a díle Viktora Fischla;

- vzalo na vědomí rozdělení úkolů při katechezi mezi faráře a katechetku: sestra katechetka povede všechny skupiny dětí s výjimkou předkonfirmačního cvičení, skupinu učitelů a připraví vánoční hru;

- doplnilo počet poslanců na konvent Pražského seniorátu: Matěj Cháb postoupil z pozice 2. náhradníka na místo řádného poslance vedle Jakuba Šilara, za náhradníky byli zvoleni na zbývající tři roky čtyřletého období Jana Šarounová a Lubor Kaplan;

- reagovalo na prosbu sboru ČCE v Hořovicích schválením úhrady jeho příspěvku do personálního fondu ve výši 12 000 Kč.

es

Ze schůze strašovstva 30.9.2004:

- Staršovstvo se na své mimořádné schůzi, již se účastnil také konsenior Pražského seniorátu bratr Petr Hudec, po dlouhé rozpravě usneslo, že katecheze dětí bude nadále probíhat podle pokynů faráře. Sestra Eva Šormová bude vykonávat funkci katechetky do 30.6.2005.

- Bratr konsenior Hudec potom staršovstvo připravil na slib, který se bude konat při bohoslužbách 17.10.2004.

Vídeňský klasicismus, zpěv obce a avantgarda v církvi

Čtení o církevní hudbě, 3. část

Terminologii církevní hudby a příklady z historie o použití hudby a zpěvu v církvi jsme si připomněli v předcházejících částech. Postupně jsme se přiblížili k současnosti, neboť konec 19. a počátek 20. století je již téměř dnešek. Navíc i několik set let staré zpěvy mohou být vlastně současné (viz žalmy).

Reformace

Jedním z důsledků nizozemské reformace, která uplatňovala také odstraňování varhan z kostelů, je nástup novějšího virtuóznějšího varhanního stylu (J. P. Sweelinck), který se prosazoval v uplatnění varhan mimo bohoslužbu, v podstatě koncertně (viz závěr minulého pokračování). Příklad z Vlámka se rozvinul v obchodním městě Lübecku, kde přibrali do repertoáru i vokální církevní skladby. Hudební večery zde daly základ posléze už vlastně zcela občanským koncertům, které se staly bohoslužbou pro veřejnost. Tato tradice se pak udržela až do dneška.

Vídeňský klasicismus

V přechodu od baroka k vídeňskému klasicismu je třeba připomenout styly jako pozdní baroko, rokoko a Mannheimská škola (např. Stamicové). V církevní hudbě se objevují velké liturgické kompozice Haydna, Mozarta a Beethovena, navazující na díla Bacha a Händela, kteří v rámci vídeňského klasicismu představují významné základní hudební formy (mše, nešpory, nešporní žalmy, gradualia a moteta). Došlo také k přesunutí hlavního dění v oblasti církevní hudby z evangelického do katolického prostoru, avšak spíše než v konfesijních dějinách je pro to nutno hledat důvod v habsburské dynastii a rozvoji

císařského dvora za Marie Terezie a Josefa II. S Beethovenovou „Missa solemnis“ dochází k programovému uvolnění z církevně-hierarchického rámce v důsledku myšlenek osvícenství a Francouzské revoluce. Ve mších Franze Schuberta se pak již objevuje i kritická distance vůči církvi a hierarchii (např. vynecháváním částí Kréda apod.).

Liturgický zpěv východní církve

Ve druhé polovině 18. století byli na císařský dvůr v Petrohradě pozváni italská komponisté. Od té doby je zvuk zdejší církevní hudby poznamenán harmonickými elementy klasicismu (jde výlučně o vokální hudbu, např. D. S. Bortnjansky). Další dvě cesty, kudy se tato libozvučná hudba navozující pocit domova vydala, vedou na pruský královský dvůr (pruská liturgie) a do francouzského Taizé, kde se vícehlasé liturgické zpěvy zcela řídí podle zvuku rusko-ortodoxní liturgie. Silná stránka tohoto velmi jednoduchého stylu se ukazuje v tom, že zpěvy jsou spontánně vícehlasé zpívány celou obcí (chórem je celá obec) a lze tak mluvit o pozdním návratu (nebo snad nepřerušeném pokračování?) raně křesťanské praxe.

Devatenácté století

Na pokroku hudebních dějin v předminulém století se církevní hudba účastní málo, a ačkoliv její produkce není málo, zůstává ve stylové izolaci. Opera a symfonie, komorní hudba a píseň jdou jinými cestami, po kterých je církevní hudba nenásleduje, a ani následovat nemůže. Ke zdařilému spojení mezi církevním učením a hudbou dochází jen občas a v 19. stol to bylo například ve francouzské varhanní hudbě.

Laická hnutí

Období 19. století přináší uvolňování spojení mezi církví a společností. To nese s sebou sekularizaci, ale i silnější sebe-pochopení církve a aktivizaci laického církevního muzicírování. Je třeba zmínit rozkvět společného zpěvu obce v anglosaských a severských zemích, v této linii jde také vznik sdružení církevního zpěvu (laických sborů), v Německu vzniklo pozounové sborové hnutí apod. Laická hnutí církevní hudby vytvořila stabilní prvek života církve a konkrétním podílem přispěla k nově objevené a požadované samostatnosti církve i obcí a dodnes jsou nejstálějším nositelem života obcí (sborů).

Funkce a vztahy

Církevní hudba 20. století pak skýtá pluralistický obraz jako žádná z předcházejících epoch. K proplétání vztahů církevního, kulturního a společenského charakteru je pak nutné přistupovat spíše systematicky než historicky. Vztah mezi možnými úlohami církevní hudby a hudební inovací je po vídeňském klasicismu prakticky zrušen. Duchovní tematika vstoupila do důležitých děl romantismu, pozdního romantismu, poromantismu (Mahler, Schönberg) a nové hudby (Stockhausen, Ligeti, Penderecký...). U žádného z těchto děl však nelze uvažovat čistě jako o církevní hudbě ve smyslu definic uvedených v úvodním pojednání. Představují však „duchovní“ hudbu. Existuje také soustavná snaha o avantgardu v církvi, o spojení současné muzikální inovace s úlohou církevní hudby (Ziegler, Jakob, Darmstadt). Tyto snahy

vycházejí z toho, že když např. stavba kostelů mohla hrát v architektuře 20. století významnou roli, může to dokázat i církevní hudba v oblasti nové hudby.

Velké události v oblasti církevní hudby ve městě i na venkově, na festivalech, v rozhlase i televizi a na hudebním trhu však představují převážně provedení staré hudby. Ze staré hudby také vychází pěvecké hnutí v církvi a „Nová církevní hudba“ (část vzniklé literatury je označována jako neobaroko), jsou však i významná díla představující opravdu novou hudbu 20. století (Distler, Redy, Bornefeld, Pepping, Hassenberger). Novým prvkem v církevní hudbě je od poloviny minulého století církevní populární hudba (mezi předchůdce lze zahrnout i černošské spirituály), přecházející v poslední době a některých oblastech od kytarového provedení až po sacro pop, který často dominuje na akcích mládeže. S tím souvisejí také rozpaky, zda programová nenáročnost neznamená v základě znevážení člověka. Mnohdy také tato hudba není v církvi sjednocující, ale může být specifická vzhledem k věku a k vrstvám.

Důležitý stále zůstává tzv. zpěv obce. Jedná se převážně o písňový zpěv doprovázený varhanami. To je základ církevní hudby, existující už čtyři století, který obsahuje i řadu nových písní, jimiž je poznamenán i náš evangelický zpěvník.

O jeho vzniku a o dalších zpěvnících, které dnes používáme, si něco povíme příště.

Miloš Lešikar

S Lydiemi v Srbsku

Reportáž z ekumenického setkání žen v Subotici

Ve dnech 21. – 27. září jsem se zúčastnila ekumenického setkání žen v Subotici, což je město v Srbsku a Černé Hoře.

Počátkem devadesátých let se rozpadla komunistická Jugoslávie na samostatné státy Slovinsko, Chorvatsko, Bosna a Makedonie. Ve svazku zůstalo pouze Srbsko a Černá Hora, kde je však nejednota i nadále. Na tuto akci jsem mohla jet díky organizaci YWCA (Mezinárodní asociace křesťanských žen) a našemu staršovstvu, které mě uvolnilo. Jednalo se vlastně o pokračující program Lydia projektu, což je úžasný nápad, který pomohl mnoha ženám v postkomunistických zemích v oblasti vzdělání a ženského práva. Dvě ze spoluzakladatelek Lydia projektu byly i v Subotici, nesmírně milá Fiona ze Skotska a Janina z Litvy.

Z Prahy hlavního nádraží jsem odjížděla o půlnoci s malou dušičkou, neboť jsem nevěděla, co mě všechno čeká. Následující den odpoledne jsem šťastně dorazila do Subotice. Je to přibližně stotisícové město, kousek od maďarských hranic, v provincii Vojvodina na severu Srbska. Ve Vojvodině žije přes 2 miliony lidí, 27 různých etnických skupin, hovořících 10 jazyky. Nejvíce členů má zde Srbská pravoslavná církev, potom římská katolici, reformovaná církev a evangelíci. Muslimů je v celé zemi přes 20%, zde na severu jich však moc není. Tato oblast je tedy multikulturní a nábožensky velmi rozmanitá. Kam vedla náboženská nesnášenlivost, všichni víme: celá země se špatně vyrovnává s následky války. Ve státní kase chybějí peníze na věci, které se u nás považují za naprostou samozřejmost. Právě proto zde vzniklo a vzniká mnoho neziskových organizací, které pomáhají, kde je třeba. Některé jsou finančně pod-

porovány západními státy, ale letos má tato pomoc skončit. Vláda sice vypisuje granty na různé sociální projekty, ale to je velmi málo.

V penzionu, ve kterém jsme byly ubytovány, se nás večer sjelo 15 žen z různých zemí. Byly tu zástupkyně z Gruzie, Běloruska, Litvy, Ukrajiny, Rumunska, Srbska a České republiky. Ženy a dívky, které se zde sešly, pracují v nevládních organiza-

Subotica, etnický rozmanité město v Srbsku a Černé Hoře, kde probíhalo setkání v rámci projektu Lydia.

cích, psychologickém poradenství, školství a sociálních službách nebo poradnách pro uprchlíky – jde o různé činnosti, ale tím společným je pomoc druhým a potřebným. Vyslechly jsme přednášku o genderovém studiu na univerzitě v Novém Sadu a o historii a současnosti Ženského centra pro demokracii a lidská práva v Subotici. Toto centrum kromě poradenství vydává knihy, publikace a pořádá přednášky. Poté jsme jely mikrobusem na návštěvu k františkánům. Za městem vlastní poměrně velký pozemek, kde je postavena kruhová kaple, ubytovací část a jídelna

s přednáškovým sálem. Jednotlivé budovy jsou spojeny kamennými cestičkami, mezi nimi na návštěvníka harmonicky působí rostliny a stromy s malým jezírkem. Člověk si zde připadá jako v ráji. Kaple je skromně zařízena, ale pobyt v ní je velkým zážitkem. Společně jsme si četly Bibli, zpívaly a zapálily svíčky s přáním míru na Zemi. Večer v penzionu probíhala diskuse u „kulatého stolu“, kde jsme mluvily o tom, co nás ten den zaujalo.

Další den jsme navštívily v Subotici pravoslavný kostel a židovskou synagogu, která se v současnosti opravuje a bude sloužit ke koncertům. Byly jsme též pozvány na radnici, k panu primátorovi. Radnice tvoří střed města, pochází z roku 1910 a je vystavěna ve stylu maďarské secese. V obřadní síni jsou vitráže s portréty dřívějších panovníků, mezi nimi i Marie Terezie a Josefa II. V expozici muzea jsme se seznámili s dějinami Subotice od pravěku až po dnešní dobu. Jediná věc, která zkalila mou radost z tohoto architektonického skvostu, byla restaurace Mac Donald´s, vybudovaná v přízemí radnice...

V pátek jsme jeli do Nového Sadu, který je vzdálen odtud asi 80 kilometrů. Zde jsme vyslechly přednášku v Ženském centru. Poznaly jsme, jakým způsobem pracuje EHO – Ekumenická humanitární organizace, která má desítky projektů pro chudé, staré, nemocné a nezaměstnané lidi, také pro uprchlíky z různých částí bývalé

Jugoslávie, žijících v provizorních příbytcích. V nedávno otevřeném centru Krizové AIDS linky jsme diskutovaly s dobrovolníky – studenty zde pracujícími. Následující dva dny jsme mluvily o potížích, které jsou v našich zemích, a o projektech, na kterých chce každá z nás pracovat. I přes shodné problémy, mezi které patří mezi jiným domácí násilí, nezaměstnanost a otázka výchovy dětí, je však situace v porovnání s těmito zeměmi v ČR natolik příznivá, že jsme nyní v pozici, kdy bychom měli těmto zemím pomáhat.

Setkání bylo pro mě velkým přínosem, protože je něco jiného, když člověk slyší nějakou informaci zprostředkovaně, anebo má možnost ji slyšet od přímých svědků. Uvědomila jsem si, jaké malichernosti někdy ve srovnání s těmito ženami řešíme. Znovu se mi potvrdilo, že s vírou v Boha lze překonat všechny strasti lépe. Zaznělo zde mnoho silných a hlubokých myšlenek. Navázala jsem nová přátelství a kontakty a při loučení došlo i na slzy. Byla jsem velmi překvapena tím, že Fiona, duchovní matka tohoto setkání, zná velmi mnoho lidí v Praze. Jde zvláště o evangelíky, dokonce i z našeho sboru, o sestry, s kterými jsem se ještě nesetkala. Věřím, že se tak brzy stane! Děkuji Bohu, že jsem se setkání mohla zúčastnit a že žiji v zemi, kde mohu v klidu a v bezpečí vychovávat své děti.

Jarmila Raisová

Odrůdy révy vinné

Povídání o vinné révě a víně, 2. část

Šlechtění révy probíhá ve dvou liniích – na stolní a moštové odrůdy.

Stolní odrůdy révy jsou určeny pro přímou konzumaci, snahou šlechtitelů je mít velký hrozen s velkými, hodně sladkými bobulemi. Moštové odrůdy slouží k výrobě vína, šlechtitelé se snaží o vysoký obsah aromatických látek v bobulích a mimo jiné také o odolnost révy vůči plísňovým chorobám a různým cizopasníkům. Vzhled hroznu není příliš důležitý, žádoucí jsou menší bobule.

Podle barvy rozeznáváme tři typy hroznů: bílé, červené a modré. Z prvních dvou se vyrábějí bílá vína; červená a růžová vína se vyrábějí pouze z hroznů modrých.

V České republice je 35 registrovaných odrůd révy vinné, ze kterých je možné vyrábět víno. Tradiční odrůdy pro výrobu bílých vín jsou Rulandské bílé a šedé, Ryzlink rýnský a vlašský, Tramín červený, Veltlínské zelené, Sylvánské zelené, Müller-Thurgau a Sauvignon. K novějším patří Chardonnay, Muškát moravský, Pálava, Aurelius či Děvín. O některých z nich si povíme blíže:

Chardonnay – nejrozšířenější bílá odrůda na světě vznikla zřejmě samovolným zkřížením Rulandského s odrůdou Heunisch, kterou do Evropy přinesli Hunové. Dává nádherná aromatická vína s vysokým extraktem, hodí se většinou k archivování. V Čechách a na Moravě se pěstuje od nepaměti spolu s Rulandským bílým, dlouho bylo považováno za jeho poddruh, rozpoznáno bylo až ve 20. století.

Ryzlink rýnský – prastará odrůda z okolí řeky Rýna. Jedná se o odrůdu pozdní – příliš brzy sklizené hrozny mají vysoký obsah kyselin a málo aromatických látek, vína z nich vyrobená jsou tedy tvrdá a kyselá. Pozdní sklizně z konce října, listopadu a někdy i prosince dávají vína vynikající jakosti s výraznou vůní a chutí připomínají lipový květ.

Tramín červený – i přes červenou barvu v názvu (hrozen je červený) slouží pro výrobu bílých vín. Podle některých pramenů byl pěstován již ve starověkém Římě. Z dobře vyzrálých hroznů dává vysoce aromatická vína s intenzívní vůní růží a kořenitou chutí.

Aurelius – byl vyšlechtěn v 60. letech z Ryzlinku rýnského a Neuburského, v hroznech se velmi dobře koncentruje cukr, takže i v horších letech dává surovinu pro výrobu vín v kategorii pozdní sběr či výběr z hroznů. Takto vyrobená vína jsou vysoce kvalitní, připomínají Ryzlink rýnský, bývají však plnější a aromatictější.

Pálava – byla vyšlechtěna z Tramínu červeného a Müller-Thurgau v 50. letech minulého století ing. Veverkou, který vyšlechtil též Aurelius. Víno je vysoce aromatické, podobné Tramínu červenému, s jemnějšími vanilkovými tóny a jemnou kyselinkou.

Příště se budeme věnovat modrým odrůdám a červenému vínu.

Jiří Fučíkovský

□ Sborové akce v listopadu

pondělí	1.11.	17.00	schůzka křesťanské služby
úterý	2.11.	14.30	setkání nejen pro starší věkem (M. T. Zikmund o J. R. Tolkienovi)
čtvrtek	4.11.	19.00	Límská liturgie s vysluhováním VP v husitském sboru, Dykova 1
čtvrtek	11.11.	19.00	schůze staršovstva
neděle	14.11.	9.30	rodinná neděle (Milada Kad'ůrková o Viktoru Fischlovi)
úterý	16.11.	14.30	setkání nejen pro starší věkem (Petr Houška o M. Lutherovi očima katolického kněze)
čtvrtek	18.11.	19.30	schůzka střední generace (Jana Šarounová na téma Křesťan a člověk s postižením)
úterý	23.11.	10.00	divadelní představení Tři zlaté vlasy děda Vševeda v Centru matek a dětí
neděle	28.11.	9.30	1. adventní neděle, VP
pondělí	29.11.	18.00	ekumenické shromáždění Prahy 2 v Londýnské ul. ve sboru Církve adventistů sedmého dne

Bohoslužby se konají každou neděli v 9.30. Káže bratr farář Martin Zikmund, 21.11. poslouží kázáním bratr Jiří Ort z Vršovic.

Biblické hodiny probíhají každou středu od 19.00. s výjimkou 17.11. (státní svátek).

□ Provoz farní kanceláře

Úřední hodiny sborové sestry:

pondělí	8.00 - 12.00
úterý	8.00 - 12.00
čtvrtek	8.00 - 12.00

Pastorační hodiny faráře:

středa	9.00 - 11.30
čtvrtek	18.00 - 19.00
pátek	9.00 - 11.30

Hrozen vinohradského evangelického sboru

Vychází přibližně jednou za měsíc. Redakční uzávěrka je vždy 18. každého měsíce. Redakční kruh tvoří **Matěj Cháb** (chab@idealtour.cz), **Miloš Lešíkar**, **Petr Sláma** (slama@etf.cuni.cz), **Jana Šarounová** (sarounova@quick.cz) a **Blanka Uličná**. Tiskovou verzi připravuje **Tomáš Osladil** (tomas.osladil@volny.cz), internetovou **Jan Šaroun** (saroun@quick.cz). Adresa na internetu: <http://vinohrady.evangnet.cz/hrozen>. Příspěvky, reakce či dotazy posíláte na adresu sboru (Korunní 60, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, tel. 224 253 550, e-mail: fsvinohrady@volny.cz) nebo přímo redaktorům. Určeno jen pro vnitřní potřeby vinohradského sboru. **Neprodejné.**